

VAN VISSERSOPSTAND TOT KINDERKRIBBE: een aanvulling.

door Jan NUYTEN

Wie is hiervoor verantwoordelijk?

Naar aanleiding van het artikel "Van vissersopstand tot kinderkribbe", verschenen in het maandblad De Plate in maart 2008, vraagt de heer Ivan Van Hyfte zich ten onrechte af "hoe het mogelijk is dat een geklasseerd gebouw door verwaarlozing hetzelfde lot dreigt te ondergaan als zovele soortgenoten". Daarbij stelt hij ook de vraag: "Wie is hiervoor verantwoordelijk?"

De geschiedenis leert ons dat op het einde van de 19de eeuw veel liefdadigheidsinstellingen de noden van de bevolking hadden ingezien. De sociale wetgeving, zoals we die nu kennen, bestond nog niet. Het idee om een kinderdagverblijf op te richten werd geboren eind 1887 na een anonieme gift aan ene mijnheer Hélin, voorzitter van de "Cercle Cecilia".

Het kinderdagverblijf werd aanvankelijk gevestigd in een huurhuis aan het nu verdwenen St.-Jozefplein nr. 2; dit plein lag in het verlengde van de huidige Jozef-II straat, tussen de Zuidstraat en de Sint-Jorisstraat. Het huis behoorde toe aan de heer Ducolombier.

Op maandag 27 augustus om 17.30 uur werd dit kinderdagverblijf plechtig voor open verklaard in de salons van het Casino in aanwezigheid van de leden van de gemeenteraad. Daarna wandelden alle aanwezigen in stoet naar de lokalen voor een eerste bezoek. Enkele kinderen lagen er al in hun bedje.

Dit initiatief kende zo'n succes dat men al vlug uitkeek naar een geschiktere ruimte. In hetzelfde jaar 1888 stichtte mevrouw Paul Hamman, geboren Annete von Drysen, de "crèche Louise-Marie", genoemd naar onze eerste koningin, met als hoofddoel de kinderverzorging te verzekeren bij de lokale bevolking. De heren Hélin en Guillaume, respectievelijk voorzitter en ondervoorzitter van de "Cercle Cecilia", werden door mevrouw Hamman aangezocht om dit project uit te werken. Samen met de voorzitter van het toenmalige comité, dr. Gerard, contacteerden zij notaris Delbouille om een stuk grond te verwerven dat aan de bedoelingen van deze dame kon beantwoorden. Delbouille, belangrijke promotor van Oostende als badstad, zette zich in voor dit groots filantropisch project.

De maatschappij der domaniale gronden verkavelt op dat ogenblik blok 7, begrensd door de Langestraat en de Londenstraat, nabij de Anglicaanse kerk. Delbouille laat er een huis bouwen dat ontworpen is door de eveneens uit Luik afkomstige architect Antoine Dujardin.

Dit pand werd waarschijnlijk kosteloos ter beschikking gesteld van de "crèche Louise-Marie", wat blijkt uit de tekst "et si les crèches ont aujourd'hui un local qui leur appartient, elles en sont en grandes parties redevables à cette homme (bedoeld is Delbouille).

Dit filantropisch project werd gefinancierd door giften en leningen. Deze waren terugbetaalbaar door annuïteiten, vaste sommen die men betaalt ter afdoening van een lening. De rente en de aflossing zijn daarin begrepen, waarbij de rente jaarlijks vermindert en de aflossing groter wordt over een periode van vijftig jaar. De giften werden ingezameld door het comité van de crèche onder het voorzitterschap van mevrouw A. Pieters. De namen van alle milde schenkers vindt men terug op de muur van de gang in het gebouw Londenstraat nr. 5.

Volgens de beschikbare gegevens kende de crèche een grote bijval en kenmerkte zij zich door een voorsprong op de toenmalige sociale verhoudingen.

In 1896-97 werd het kinderverblijf uitgebreid: Delbouille bouwde een neoclassicistisch poortgebouw in de Langestraat dat de naam "Elisa" droeg. Omstreeks 1900 erfden de zusters Elisa en Jeanne Delbouille de eigendommen. Op datzelfde ogenblik krijgt men te kampen met financiële problemen. Daarop worden beide gebouwen met de inboedel gekocht door een tontine. Het liefdadigheidswerk wordt verder gezet, maar de gouden jaren zijn voorbij.

Na de Eerste Wereldoorlog wordt de crèche aanvaard en gesubsidieerd door het "Nationaal werk voor kindervelzijn". In onze stad is deze crèche trouwens de eerste die de erkenning en de steun geniet van dit Nationaal werk, waardoor zij kon voortbestaan zonder de giften waarop in deze crisistijd niet meer gerekend kon worden.

Mettertijd voldeed de kribbe niet meer aan de normen die door het Nationaal werk werden opgelegd. De crèche werd tijdelijk gesloten en nadien weer geopend voor de raadpleging van zuigelingen. Daaraan werd later een prenatale raadpleging gekoppeld. De naam kribbe of crèche bleef behouden alhoewel de instelling geen kribbe meer was.

De jaren 1931-1932 brengen een kentering in de organisatie en het beheer van de kribbe. Op 12 februari 1932 maken de vier overlevenden van de tontine hun rechten over aan de nieuw gestichte VZW; deze wordt vanaf dat ogenblik de rechtmatige eigenaar.

Het liefdadigheidswerk bloeit weer op en vele hulpbehoevenden vinden opnieuw de weg naar de Londenstraat. Met de Tweede Wereldoorlog valt alles weer uiteen. Beide gebouwen worden bezet door de vijand en zeer zwaar beschadigd.

Rond 1947 kan de VZW de gebouwen opnieuw in gebruik nemen. De lokalen voldoen op een bepaald ogenblik niet langer aan de door het Nationaal werk voorgeschreven normen, wat de onherroepelijke sluiting van de crèche met zich mee brengt.

Vandaag vindt men de VZW "Crèche Louise-Marie" terug onder het ondernemingsnummer 0 405 310 639, opgericht op 18 januari 1932. Er wordt nog steeds aan liefdadigheid gedaan in de ruimste zin van het woord. Het sociale doel van deze VZW wordt omschreven in haar statuten onder titel II, artikel 4.

Titel II SOCIAAL DOEL

Artikel 4. De vereniging heeft onder meer tot doel het beheer van de krib Louise-Marie alsook iedere vorm van liefdadigheid in de meest ruime zin en ter bevordering van deze laatste kan zij vergaderingen, spreekbeurten en culturele manifestaties inrichten en in het algemeen haar activiteiten uitbreiden tot elke sociale actie.

De vereniging heeft ook tot doel de filosofische, wetenschappelijke en culturele vorming van haar leden en leden van andere verenigingen te bevorderen en te onderrichten overeenkomstig de filosofische en morele doctrines eigen aan de vrijzinnige levensbeschouwing.

Voor de verwezenlijking van haar sociale doeleinden is de vereniging gerechtigd om, bij uitsluiting van ieder winstbejag, bepaalde materiële voordelen, zowel onroerende als roerende, te verwerven en er de rechten hieraan verbonden van uit te oefenen.

De doelstelling was en blijft liefdadigheidswerk, vroeger ingevuld onder de vorm van kinderopvang en kinderverzorging. Nu krijgt dit nobele werk een totaal andere inhoud, nl. een kledijbank. De beide gebouwen hebben harde winters getrotseerd met schade en noodzakelijke herstellingswerken tot gevolg. De gevel van beide gebouwen werd op 28 maart 2001 beschermd en geklasseerd. Nadat

het onderhoudsdossier voor beide gevels door de dienst Monumenten en Landschappen werd goedgekeurd, werden de herstellingswerken aan beide gevels aangevat. Het aannemingscontract werd op 4 september 2007 ondertekend.

Zo kunnen voortaan beide gevels, daterend uit de periode 1892-1897, in al hun glorie bewonderd worden door de verdedigers van het erfgoedpatrimonium en stadsgezichten.

IN MEMORIAM WALTER MAJOR (1937-2011)

Op 21 oktober 2011 overleed, tot onze grote smart en in de ouderdom van 74 jaar, onze ondervoorzitter Walter Major. In leven was hij leraar aan het SHTIO Oostende en echtgenoot van mevr. Esther Vanlerberghe.

Reeds kort na de stichting van de Heemkring werd Walter aangesloten lid en in 1974 werd hij opgenomen in het bestuur. Hij was dus meer dan 37 jaar bestuurslid.

Onmiddellijk bleek zijn interesse voor geschiedenis en heemkunde en vooral voor de luchtvaart. Hij schreef artikels in ons tijdschrift en hield verschillende voordrachten over zowel de luchtvaart als het noodgeld, de postkantoren, telefonie en telegrafie en 19de eeuwse briefhoofden.

In 1980 kwam er echter een kentering in het leven van Walter. Hij werd zwaar ziek en moest dringend een heelkundige ingreep ondergaan. Zijn leven ging aan een draadje maar dank zij zijn wilskracht, de goede zorgen van het medisch personeel en de steun van zijn familie overwon hij zijn ziekte. Alhoewel. Die medische ingreep zou de laatste niet zijn. Er volgden er nog één en dertig!

Spijts zijn handicap bleef Walter voortwerken. Hij stichtte de “Stoma-club Oostende” en werd er de voorzitter van. Ontelbare voordrachten heeft hij over dit onderwerp gehouden. En om zijn medemens nog beter te helpen schreef hij, in samenwerking met Rita Verhulst, zijn levenswerk: het “Vademecum voor Stomadragers”. Het werk verscheen voor het eerst in 1982, beleefde in 2007 een tweede druk en werd intussen in het Frans vertaald.